

Spis treści

Wykaz skrótów / 15

Przedmowa / 17

Rozdział I

Zagadnienia wstępne / 21

1. Wprowadzenie / 21
2. Instrumenty ingerencji państwa w działalność przedsiębiorstw energetycznych / 25
3. Problem badawczy i cel badań / 35
4. Metodologia i ograniczenia badawcze / 37

Rozdział II

Przedsiębiorstwo energetyczne w kontekście prawa o pomocy państwa / 45

1. Uwagi wstępne / 45
 - 1.1. Pojęcie „przedsiębiorstwo” a zastosowanie przepisów o pomocy państwa / 45
 - 1.2. Pojęcie „przedsiębiorstwo energetyczne” a określenie zakresu pracy / 46
2. Pojęcie „przedsiębiorstwo” w rozumieniu prawa konkurencji Unii Europejskiej / 47
 - 2.1. Pojęcie „działalność gospodarcza” / 51
 - 2.2. Brak znaczenia statusu prawnego / 61
 - 2.3. Brak znaczenia sposobu finansowania / 62
 - 2.4. Jednostka gospodarcza / 64
3. Przedsiębiorstwo w rozumieniu prawa konkurencji Unii Europejskiej a przedsiębiorca/przedsiębiorstwo w rozumieniu prawa polskiego / 69

4. Przedsiębiorstwo energetyczne / 71
 - 4.1. Przedsiębiorstwo energetyczne w kontekście prawa Unii Europejskiej / 71
 - 4.2. Przedsiębiorstwo energetyczne w prawie polskim / 74
 - 4.3. Szczególny status przedsiębiorstw podsektora energetyki atomowej / 77
 - 4.4. Szczególny status przedsiębiorstw podsektora węglowego / 78
 - 4.5. Energetyczne przedsiębiorstwo publiczne / 80
 - 4.6. Przedsiębiorstwo energetyczne w rozumieniu niniejszej pracy / 82
5. Podsumowanie / 83

Rozdział III

Przyznawanie pomocy „przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie” jako cecha pomocy państwa a instrumenty ingerencji państwa w działalność przedsiębiorstw energetycznych / 87

1. Uwagi wstępne / 87
2. Pojęcie „państwo członkowskie” / 92
3. Pomoc przyznawana z zasobów państwowych / 93
 - 3.1. Zasoby państwa a ceny minimalne sprzedaży energii ze źródeł odnawialnych / 95
 - 3.2. Zasoby państwa a pokrycie kosztów osieroconych w energetyce / 106
 - 3.3. Zasoby państwa a systemy handlu uprawnieniami do emisji / 117
 - 3.4. Zasoby państwa a zasoby Unii Europejskiej w kontekście pomocy na inwestycje energetyczne / 131
4. Przypisanie państwu członkowskiemu / 141
 - 4.1. Przypisanie pomocy państwu a zaangażowanie niezależnego krajowego organu regulacyjnego / 143
 - 4.2. Przypisanie pomocy państwu a taryfy energetyczne / 146
 - 4.3. Przypisanie państwu pomocy udzielanej przez przedsiębiorstwa publiczne / 150
 - 4.4. Przypisanie pomocy państwu a długoterminowe kontrakty sprzedaży energii elektrycznej / 153
 - 4.5. Przypisanie pomocy państwu a opodatkowanie produktów energetycznych / 158

5. Pomoc przyznawana „w jakiejkolwiek formie” / 165
6. Podsumowanie / 168

Rozdział IV

„Selektywna korzyść” jako cecha pomocy państwa a instrumenty ingerencji państwa w działalność przedsiębiorstw energetycznych / 173

1. Uwagi wstępne / 173
2. Korzyść gospodarcza / 175
 - 2.1. Uwagi ogólne / 175
 - 2.2. Możliwość wystąpienia korzyści dla przedsiębiorstw w wyniku ingerencji państwa w sektorze energetycznym / 176
 - 2.3. Transakcje w warunkach odbiegających od warunków rynkowych / 178
 - 2.4. Instrumenty redukujące obciążenia w normalnych warunkach włączone do budżetów przedsiębiorstw / 179
 - 2.5. Korzyści pośrednie oraz subsydiowanie skrośne / 181
 - 2.6. Instrumenty niepowodujące korzyści gospodarczej, pomimo transferu zasobów / 187
 - 2.6.1. Koncepcja „pomocy” w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej / 189
 - 2.6.2. Odszkodowania prywatnoprawne / 193
 - 2.6.3. Świadczenia wykonywane z uwzględnieniem zasady inwestora rynkowego / 194
 - 2.6.4. Instrumenty ingerencji państwa a świadczenia państwa wobec przedsiębiorstw uwzględniające zasadę inwestora rynkowego / 201
 - 2.6.5. Rekompensata kosztów z tytułu świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym / 204
 - 2.6.5.1. Usługi w ogólnym interesie gospodarczym / 204
 - 2.6.5.2. Możliwość zastosowania derogacji z art. 106 ust. 2 TFUE w stosunku do unijnych przepisów dotyczących pomocy państwa / 208
 - 2.6.5.3. Przedsiębiorstwo energetyczne jako przedsiębiorstwo świadczące UOIG / 210

- 2.6.5.4. Zakres, w jakim rekompensata kosztów świadczenia przez przedsiębiorstwo energetyczne UOIG nie stanowi korzyści dla przedsiębiorstwa / 225
- 2.6.5.5. Instrumenty ingerencji państwa w działalność przedsiębiorstw energetycznych a rekompensata kosztów świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym / 229
- 2.7. Wnioski w zakresie cechy „korzyści gospodarczej” w instrumentach ingerencji państwa w działalność przedsiębiorstw energetycznych / 231
- 3. Selektyność korzyści / 233
 - 3.1. Uwagi ogólne / 233
 - 3.2. Możliwość wystąpienia selektyności w instrumentach ingerencji państwa w działalność przedsiębiorstw energetycznych / 234
 - 3.3. Ogólne środki interwencji a instrumenty ingerencji państwa w działalność przedsiębiorstw energetycznych / 237
 - 3.3.1. Ogólne środki interwencji / 238
 - 3.3.2. Ogólne środki interwencji a instrumenty skierowane do określonego sektora lub sektorów / 241
 - 3.4. Środki uzasadnione charakterem lub ogólną strukturą systemu a instrumenty ingerencji państwa w działalność przedsiębiorstw energetycznych / 247
 - 3.4.1. Pojęcie środków uzasadnionych charakterem lub ogólną strukturą systemu / 247
 - 3.4.2. Środki uzasadnione charakterem lub ogólną strukturą systemu / 251
 - 3.4.3. Uzasadnienie zewnętrzne / 253
 - 3.4.4. Uzasadnienie wewnętrzne / 257
 - 3.4.5. Wnioski w zakresie uzasadnienia charakterem lub ogólną strukturą systemu instrumentów ingerencji państwa w działalność przedsiębiorstw energetycznych / 260
 - 3.5. Wnioski w zakresie spełniania przez instrumenty ingerencji państwa w działalność przedsiębiorstw energetycznych cechy selektyności / 262
- 4. Podsumowanie / 264

Rozdział V

„Zakłócenie lub groźba zakłócenia konkurencji” jako cecha pomocy państwa a instrumenty ingerencji państwa w działalność przedsiębiorstw energetycznych / 267

1. Uwagi wstępne / 267
2. Powiązanie cech „zakłócenia lub zagrożenia zakłóceniem konkurencji” oraz „wpływu na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi” / 273
3. Domniemanie zakłócenia lub zagrożenia zakłóceniem konkurencji / 275
 - 3.1. Zakłócenie lub zagrożenie zakłóceniem konkurencji jako konsekwencja udzielenia środka o charakterze selektywnym / 275
 - 3.2. Obowiązki Komisji w zakresie wykazania zakłócenia lub zagrożenia zakłóceniem konkurencji / 278
4. Przypadki graniczne instrumentów ingerencji państwa w sektorze energetycznym z punktu widzenia możliwości zakłócenia konkurencji / 281
 - 4.1. Okoliczności wykluczające możliwość zakłócenia konkurencji na określonym rynku energetycznym / 281
 - 4.2. Liberalizacja rynków energetycznych a możliwość zakłócenia konkurencji w wyniku stosowania instrumentów ingerencji państwa / 283
 - 4.3. Monopol naturalny w energetyce a możliwość zakłócenia konkurencji w wyniku stosowania instrumentów ingerencji państwa / 296
 - 4.3.1. Argument monopolu naturalnego / 296
 - 4.3.2. Sieciowa infrastruktura energetyczna jako monopol naturalny / 299
 - 4.3.2.1. Pojęcie monopolu naturalnego / 301
 - 4.3.3. Monopol naturalny a konkurencja w energetyce / 306
 - 4.3.4. Ocena argumentu monopolu naturalnego / 308
 - 4.3.4.1. Możliwość subsydiowania skrośnego oraz pomocy pośredniej / 310
 - 4.3.4.2. Konkurencja na rynku bliskich substytutów / 314
5. Podsumowanie / 319

Rozdział VI

**„Wpływ na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi”
jako cecha pomocy państwa a instrumenty ingerencji państwa
w działalność przedsiębiorstw energetycznych / 323**

1. Uwagi wstępne / 323
2. Wpływ na handel międzypaństwowy jako cecha pomocy państwa / 325
3. „Możliwość wpływu” na handel międzypaństwowy / 329
4. Domniemanie wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi / 336
5. Okoliczności wykluczające wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi / 337
6. Przypadki graniczne instrumentów ingerencji państwa w sektorze energetycznym z punktu widzenia możliwości wpływu na handel między państwami członkowskimi / 338
 - 6.1. Uczestnictwo sektora energetycznego w wymianie handlowej na rynku wewnętrznym / 338
 - 6.2. Wpływ pomocy dla przedsiębiorstw energetycznych wyłącznie na handel wewnątrzkrajowy / 344
 - 6.2.1. Lokalny charakter działalności a wpływ na handel między państwami członkowskimi / 344
 - 6.2.2. Wpływ pomocy wyłącznie na handel na rynku lokalnym / 345
 - 6.2.3. Wpływ pomocy wyłącznie na handel wewnątrzkrajowy a działalność przedsiębiorstw energetycznych / 347
 - 6.2.4. Przypadek graniczny instrumentów ingerencji państwa w podsektorze ciepłowniczym / 349
 - 6.3. Wpływ pomocy dla przedsiębiorstwa energetycznego wyłącznie na rynki poza Unią Europejską / 355
 - 6.4. Szczególny przypadek pomocy *de minimis* / 358
 - 6.4.1. Pomoc *de minimis* a wpływ na handel między państwami członkowskimi / 358
 - 6.4.2. Problem legalności zasady *de minimis* / 360
 - 6.4.3. Problem kwalifikacji pomocy *de minimis* w kontekście art. 107 ust. 1 TFUE / 362
 - 6.4.4. Niewielkie znaczenie pomocy *de minimis* dla przedsiębiorstw energetycznych / 367
7. Podsumowanie / 367

Zakończenie / **371**

Summary

State aid for energy undertakings in the European Union law / **387**

Wykaz wykorzystanych w pracy orzeczeń Trybunału

Sprawiedliwości i Sądu Unii Europejskiej / **401**

Wykaz wykorzystanych w pracy decyzji Komisji Europejskiej / **409**

Bibliografia / **415**